

ПОМАРАНЧЕВА РЕВОЛЮЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Актуальність теми полягає у становленні національної свідомості, бойового духу, здатності відстоювати політичні та демократичні права українського народу. Зокрема, у період політичних криз дуже важко зберегти свою індивідуальність та боротися за політичну та соціальну незалежність. Проте, Україна пройшла даний етап свого розвитку. Тому тепер вона може слугувати яскравим прикладом для сусідніх держав, які опинилися у такій скрутній ситуації. Питанням помаранчевої революції цікавилися безліч дослідників. Серед них В. Степанков, В. Газін, Т. Білецька, В. Кобильник, О. Венгрова, О. Олійник та інші.

Мета дослідження: з'ясувати місце та роль помаранчевої революції в житті українського суспільства, а також її вплив на політичний та соціальний розвиток країни в цілому. **Завдання:** проаналізувати події 22 листопада-26 грудня 2004 року; дослідити символіку та значення назви «Помаранчева революція»; визначити наслідки та роль помаранчевої революції у розвитку українського суспільства. **Об'єкт:** українське суспільство на початку ХХІ ст. **Предмет:** помаранчева революція та події листопада-грудня 2004 року. Помаранчева революція – кампанія протестів, мітингів, пікетів, страйків та інших актів громадянської непокорності в Україні, організована і проведена прихильниками Віктора Ющенка, основного кандидата від опозиції на президентських виборах 22 листопада – 26 грудня 2004 року. Після оголошення Центральною виборчою комісією попередніх результатів, згідно з якими нібито переміг його суперник – Віктор Янукович, розпочалася революція. Першим президентом, який привітав В. Януковича з перемогою був президент Росії В. Путін [4]. Події листопада-грудня 2004 року були дуже динамічними та напруженими. Адже вирішувалася доля українського народу та держави в цілому. Більшість українців розуміли, що результати виборів були фальсифікованими, а тому вважали за необхідне відгукнутися на заклик новообраного президента Віктора Ющенка та вийти на майдан, та в такий спосіб підтримати свого політичного кумира. В містах Західної України, у Києві й ряді інших міст і обласних центрів 23 листопада розпочалися мітинги в знак підтримки кандидата від опозиції. Основною ареною народного невдоволення став Майдан Незалежності, де зібралося, за різними оцінками, від 100 до 500 тисяч протестувальників з усієї країни [1]. Верховний Суд України 25 - 26 листопада заборонив друкувати офіційні результати виборів. Януковича привітали з перемогою Китай, Вірменія і Казахстан. На привокзальній площі у Києві пройшов мітинг прихильників Віктора Януковича, де зібралося близько 60 000 осіб. Харківська та Луганська обласні ради оголосили про свої наміри щодо створення автономії [3]. 27 листопада в Києві пройшло екстрене позачергове засідання Верховної Ради України, в якому взяли участь всі депутати. Результатом засідання було прийняття постанови «Про політичну кризу в державі, яка виникла в зв'язку з виборами президента України», за якою визнали недійсними результати другого туру голосування, а також оголосили недовіру Центральній виборчій комісії у зв'язку з неналежним виконанням обов'язків, передбачених Конституцією України [3]. Варто зазначити, що в цей час відбулася демонстрація в Брюсселі (Бельгія) в знак підтримки Помаранчевої революції в Україні. Тим часом Захід висловив тривогу щодо можливого територіального розколу України. Генеральний секретар НАТО Яап де Хооп Схеффер підкреслив, що цього ні в якому разі не можна допустити. Президент Польщі Олександр Квасневський вказав на існування «реального ризику» розпаду України на Схід і Захід. Європейські лідери підтримали ідею проведення повторного голосування як можливий крок до виходу з політичної кризи [3]. Верховна Рада перемінила склад Центральної виборчої комісії й прийняла виправлення до закону про вибори президента з метою перекрити основні канали фальсифікації виборів. Прийняття цих виправлень було результатом компромісу між владою й опозицією. У пакеті з ними була затверджена конституційна реформа, що обмежує владу президента України й передає частину його повноважень кабінету міністрів і парламент [4]. Внаслідок цього революційна напруга в суспільстві значно зменшилась. Перехід України від президентсько-парламентського до парламентсько-президентського устрою вважається найголовнішим досягненням революції. Опозиція, за народної підтримки, зуміла домогтися повторного голосування, яке було проведено 26 грудня 2004 року. На щастя, цього разу обійшлося без інформаційної блокади опозиції, тиску на виборців та журналістів, брудних технологій та провокацій, які чинила провладна команда. Нагадаю, що найбільш неочікуваною та найбільш ганебною подією президентської кампанії було отруєння В. Ющенка, яке сталося за досі нез'ясованих обставин [2]. За результатами повторного голосування уся країна дізналася ім'я нового президента, що було оголошено в публікації «Урядового Кур'єра». Спроба прихильників Віктора Януковича опротестувати результати повторно проведеного другого туру

виборів не принесла результатів. Новим головою держави, без сумніву, став Віктор Ющенко, який 23 січня 2005 року офіційно склав присягу і заступив на посаду Президента України [3]. Варто зазначити, що кольором передвиборної кампанії Ющенка став помаранчевий. І це не просто так. Сам по собі помаранчевий колір характеризує зрілість особистості, радість, задоволення, прагнення до досягнення й самоствердження, готовність до боротьби. Це колір енергії й сили [5]. Мабуть, саме тому прихильники В. Ющенка, а також опозиція використали цей колір у боротьбі за владу, внаслідок чого події листопада-грудня 2004 року отримали назву «Помаранчева революція». Найяскравішим символом революції став апельсин, прибічники Віктора Ющенка дарували їх одне одному, а також своїм противникам. Останні поширювали чутки у тому, що апельсини наколоті чимось, що змушує людей протестувати. У 2005 році кенійський політичний рух «Opposition Orange Democratic Movement» (ODM) використав апельсин, як символ української помаранчевої революції [3]. Також, символом революції стала помаранчева стрічка, яку традиційно кріпили на одяг. До сьогодні тривають суперечки серед дослідників щодо того, чи була Помаранчева революція революцією по суті, оскільки радикальних змін в державному устрої не відбулося. Проте, в одному їхні думки сходяться: внаслідок революційних подій припинилася ситуація, коли всі основні питання діяльності держави вирішувалися в одному центрі і фактично з волі однієї людини - президента країни. Політична еліта змушена була перейти на інші стандарти взаємодії, набагато ближчі до стандартів демократичного суспільства.

Висновок: в процесі написання роботи було проаналізовано події 22 листопада-26 грудня 2004 року, досліджено символіку Помаранчевої революції, визначено наслідки та роль помаранчевої революції у розвитку українського суспільства. На основі цього можна зробити висновок, що Помаранчева революція - це новий етап розвитку Української держави, внаслідок якого вона показала власну здатність до боротьби, силу національного духу та готовність відстоювати національні ідеали демократичним шляхом, як високорозвинені держави Заходу. Незважаючи на насичений та динамічний перебіг революції, вдалося уникнути територіального розколу України, що свідчить про високу інтеграцію українського народу, який до кінця відстоював свої ідеали та залишався на стороні своїх політичних кумирів. Віра у справедливість, небажання миритися з фальсифікованими результатами не покидали український народ аж до самого кінця Помаранчевої революції. Та у вирішальний момент українці все ж таки домоглися свого і зрозуміли, що тижні, проведені на майдані, варті того. Помаранчева революція в Україні стала прикладом для інших держав. Можливо, тепер інші народи зрозуміють, що варто відстоювати власні ідеали та в необхідний момент зуміють це зробити. Адже, як відомо, деякі держави наслідували приклад України і створили власні «помаранчеві» революції на теренах своєї країни. Зокрема це розпочалося зі зміни влади в Сербії та продовжилося в Грузії. Все це сприяло визначенню тих держав, що є потенційними кандидатами на проведення схожих революцій і стало сигналом до впровадження заходів, з метою уникнення цього.

Література

1. *Помаранчева революція: уроки та історичне значення: збірник матеріалів науково-практичної конференції/К-ПНУ імені Івана Огієнка.* - Кам'янець-Подільський, 2009. –40с.
2. *Українська помаранчева революція 2004 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.com/17230115/istoriya/ukrayinska_pomarancheva_revolyutsiya_2004 / Навчальні матеріали онлайн. –<http://pidruchniki.com>.*
3. *Помаранчева революція [Електронний ресурс] – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Помаранчева_революція] / Вікіпедія. –12.11.2016.– https://uk.wikipedia.org/wiki/Головна_сторінка.*
4. *Вибори Президента України в листопаді 2004 р. Помаранчева революція [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://www.studfiles.ru/preview/5257970/page:70/] / StudFiles. – <http://www.studfiles.ru>.*
5. *Помаранчевий колір [Електронний ресурс] – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Помаранчевий_колір] / Вікіпедія. – 15.06.2016. – <https://uk.wikipedia.org/wiki/>*
6. *Шумка М., Гончарук Т. Громадянське суспільство в Україні: проблеми становлення та потенціал / Михайлина Шумка, Тетяна Гончарук // Матеріали міжнародних філософсько-економічних читань. – Львів, 2011. – С.215-222. Гончарук Т.В.*